

Verlag Hempenserpoldermolen 2011

In 2011 is de Hempenserpoldermolen per 1 januari van de gemeente Boarnsterhhim overgegaan in handen van Monumentenstichting Boarnsterhhim. Het bestuur van de nieuwe stichting wil de samenwerking met de vrijwillige molenaars op de oude voet voortzetten. Aldus draaien en malen de molenaars Stef en Lolke in 2011 zoals ze gewend zijn. Klein onderhoud en het begeleiden van activiteiten en bezoeken van molengerelateerde instanties horen daarbij.

In het voorjaar hebben de vrijwilligers van Staatsbosbeheer een vergadering in de molen gehad, verder gebruikten zij de molen na veldactiviteiten in de polder als koffiekamer.

De samenwerking met de monumentenstichting is prettig verlopen en de molenaars hebben het gewaardeerd dat ze bij de nuttige en informatieve vergaderingen van Wetterskip Fryslân met de stichting aanwezig konden zijn.

Fotoreportages van bruidsparen worden zo nu en dan bij de molen gemaakt. Lolke heeft het druk met riet drogen en opslaan om in de winter eendenkorven te vlechten. We leiden bezoekers rond in en om de molen en demonstreren wiek- en krui-systeem. Kinderen mogen kleurplaten meenemen en natuurlijk zijn we er ook op de open molendagen in april, mei en september. Een tegenvaller was de diefstal van de koperen bliksemafleider in oktober. Een summier verslag per maand:

Januari

De molen draait belast op vier volle zeilen voor het eerst in het nieuwe jaar op 2 januari. De wind komt uit het noordwesten en is kracht 4. Het is nul graden. Eén bezoeker trotseert de zondagse kou.

Op negentien en 23 januari slaat de molen op windkracht ook weer polderwater op de boezem uit. Het is dan wel een paar graden warmer. De winter is echter nog lang niet voorbij.

Sinds 1 januari is de eerdere gemeentelijke molen eigendom van de Monumentenstichting Boarnsterhhim. In Akkrum vergaderen we op 20 januari met het nieuwe bestuur dat ook nog een aantal kerktorens en een klokkenstoel en zelfs een monumentaal urinoir gaat beheren.

Februari

De eerste mol zit op 2 februari in de klem. Om schade aan het molenerf te voorkomen moet er regelmatig een val op scherp worden gezet in een mollenrit. In de loop van het jaar volgen er nog een handvol nijvere gangengravers dat lot. Wat moet, dat moet.

Omdat het kruien van de molen zwaar werk is, verlengen we de ijzeren slinger van de kruiier met 20 centimeter, wat een grotere slag geeft. Daarmee gaat de kap iets lichter over de kruineuten.

Maart

Het bestuur van Monumentenstichting Boarnsterhim ziet op 9 maart de molen in bedrijf op noordwest 3 voordat de vergadering met de vertegenwoordigers van Wetterskip Fryslân in restaurant De Wâldwei begint. Het waterschap beheert in de molen de elektrisch bediende polderbemaling die apart van de bemaling op windkracht wordt geregeld vanuit het waterschapskantoor in Leeuwarden. De molenaars zijn bij het samenwerkingsoverleg.

Later in de maand moet de kruipaal in het molenerf op NNO worden uitgegraven. Hij is scheefgetrokken door de kracht van de kruikabel en moet herplaatst worden en recht en dieper ingegraven. Dat is fysiek een hele klus. De 1,60 meter lange paal zuigt vast in de zware klei, maar het lukt om hem uit te graven en weer recht te zetten.

April

Dinsdag 5 april gromt de elektrische grasmaaier voor de eerste keer over de 300 vierkante meter van het gras van de molenpol. Dat zal de rest van het jaar nog bijna wekelijks herhaald worden. Tot half oktober nog zo'n twintig keer.

Op de 16de ontvangen we veertig bezoekers als het Leeuwarder Molendag is. Een uitgebreide foto-expositie van verdwenen molens in Leeuwarden en omgeving staat in de molen opgesteld. Op zondag 18 april genieten nog eens 25 bezoekers van de nostalgische foto's, maar dan draait de molen bij gebrek aan wind niet.

De week daarop trekt de door Toeristisch Wergea georganiseerde fietstocht 'Wolken, Wyn en Wetter' geen deelnemers naar de molen. Op het molenerf staan toch 30 bezoekers, die een vogelkijk-excursie maken met het IVN door de polder.

Het is een extreem droog voorjaar en daarom draait de molen deze lente vaak onbelast.

Mei

Nationale Molendag op de tweede zaterdag in mei brengt 13 bezoekers naar de molen. Ons bij de molen doodlopende, halfverharde pad wordt als toeristisch fietspad doorgetrokken langs de Wâldwei en geasfalteerd. Dat levert meer volk op langs de molen, maar het aandoenlijk nostalgische molenpad had iets authentieks wat nu, jammer jammer, voor altijd is verdwenen.

Juni

Kleine reparaties aan luiken en hekwerk doen de molenaars naast smeren en schoonmaken. We begeleiden ook de molenmaker die voor het doorhalen van de roeden en het maken van een nieuw en sterker sabelijzer een offerte komt maken. Regelmatig maalt en draait de molen. Aan gezinnetjes met kinderen slijten we enthousiaste molenverhalen en we geven de kinderen vaak kleurplaten mee.

Juli

Toeristisch Wergea plande op donderdagavond 7 juli en zaterdagmiddag de negende een poldersjouw, maar voor beide evenementen blijkt geen belangstelling te bestaan, ondanks de

prachtige poster die we al een paar weken aan een paal bij het vers geveerde witte bruggetje hebben staan.

Vier heren van verzekeringsmaatschappij Donatus uit het Brabantse Rosmalen, strak in het pak met onberispelijke stropdassen en schoenen, staan op donderdag 21 juli stipt om tien uur op het molenerf en nemen ruim twee uur serieus de tijd voor het bepalen van de herbouwwaarde van de molen om een verzekeringspremie te kunnen berekenen. De molen staat in de zeilen, maar er is niet veel wind.

Augustus

Vakantiemaand, weinig aanloop. Toch draaien we een paar keer belast.

September

Dertig bezoekers komen op zaterdag 10 september naar de molen als het Friese Molendag is. Dan maalt de molen op zuidwest 4 zes uur achtereen. Een paar dagen later komt Monumentenwacht Fryslân de tweejaarlijkse controle doen. Nog steeds geven de mollen overlast. We werken aan verschillende onderhoudsklusjes zoals het bijwerken van de geeltjesvloer in de molen en een tegelpaadje van het nieuwe asfalt op het pad naar het bruggetje.

Oktober

Half oktober krijgt de molen bezoek van ongenode gasten die het hebben voorzien op het koper van de bliksemafleiderinstallatie. De ringleiding langs de veldmuur is deels weggeknipt en de verbindingskabel naar de stalen molenroe is verdwenen. We treffen een noodmaatregel om de molen toch veilig voor onweer weg te zetten. Het is de eerste keer dat we op de molen te maken krijgen met diefstal. Dat is niet zo mooi.

November

Actieve knaagkevers in het bovenwiel van de molen wordt geconstateerd door Paul David van Vliet van de Monumentenwacht Fryslân, terwijl de vrijwillige molenaars 2 november in restaurant De Wâldwei vergaderen met het stichtingsbestuur en mensen van Wetterskip Fryslân over wederzijdse verantwoordelijkheden in de molen en verdeling van bepaalde kostenposten. Op korte termijn zal er iets gedaan moeten worden aan het bestrijden van de plaagdieren.

Op een offerte van Hankel's Technisch Bedrijf uit Wommels wordt de bliksemafleider hersteld, maar daarvoor moeten de vrijwilligers wel zelf op de schop om rond de molen een 60 centimeter diepe gleuf te graven waar de nieuwe koperleiding diefstalveilig in kan worden aangelegd. Zwaar werk en niet aangenaam door regen en lage temperatuur.

De brandblussers in de molen worden jaarlijks gecontroleerd door het bedrijf AJAX. Dat gebeurt op 17 november.

Tegen het eind van de maand komt de molenmaker van Hiemstra uit Tzummarum om de roeden door te halen. Wiggen en keerklossen in en bij de kop van de molen worden vernieuwd en het deel van de roeden in de askop geconserveerd. Daarvoor worden de roeden

beurtelings uit de askop omhoog gebracht en daarna weer teruggeplaatst. Ook het nieuwe sabelijzer is klaar.

December

December laat het al eens stormen, maar de molen draait en maalt ook in de winter. Zelfs op eerste kerstdag draait het gevluht een paar uur. De nieuwe zeilen voor de binnenroe zijn besteld bij de zeilmaker, maar nog niet klaar. We sluiten het jaar op de 28ste af en dan hebben we 311 bezoekers geteld. In totaal draaiden de wieken dit jaar 162 uur.

Stef Mensinga,
Lolke van der Meer,
Vrijwillige molenaars van de Hempenserpoldermolen in Wergea.